

UZMANLIK SONRASI EĞİTİM SÜREÇLERİNDE BRANŞ DERNEKLERİNİN ROLÜ VE ORTOPEDİ VE TRAVMATOLOJİ DENEYİMİ

Güzelali ÖZDEMİR*

Öz: Türk Ortopedi ve Travmatoloji Birliği Derneği (TOTBİD), Türkiye’de Ortopedi ve Travmatoloji uzmanlarının mesleki gelişimini, eğitim standartlarını ve bilimsel çalışmalarını tek çatı altında toplamayı amaçlayan köklü bir kuruluştur. Bu amaçla çok sayıda kongre, sempozyum, bölgesel toplantı, kurslar düzenlenmekte ve burs imkanları sunulmaktadır.

Anahtar sözcükler: Eğitim, uzmanlık sonrası eğitim, ortopedi ve travmatoloji

The Role of Specialty Societies in Post-Residency Medical Education: Insights from Orthopaedics and Traumatology

Abstract: TOTBİD is a well-established organization in Turkey that aims to bring together the professional development, training standards, and scientific studies of Orthopedics and Traumatology specialists under one roof. To this end, it organizes numerous congresses, symposia, regional meetings, courses, and offers scholarship opportunities.

Key words: Education, postgraduate training, orthopedics and traumatology

Giriş.

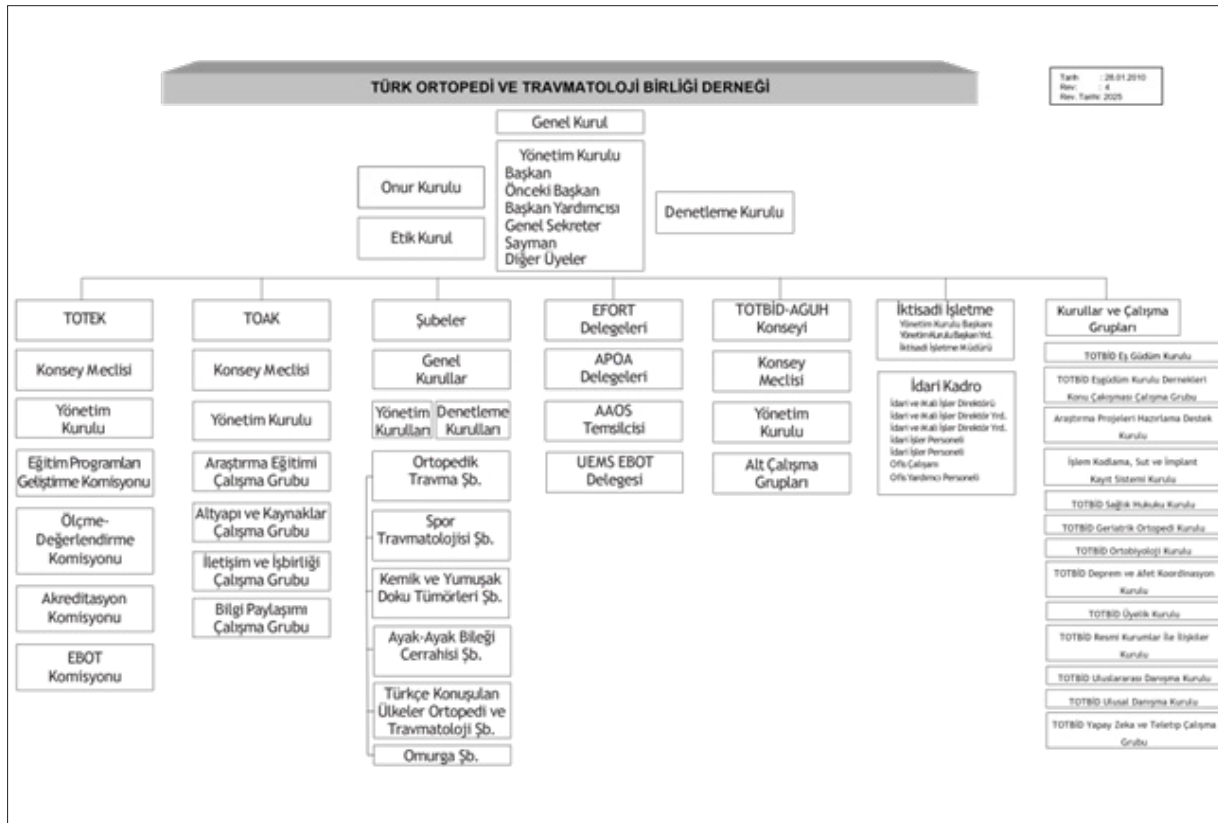
Türkiye’de uzmanlık eğitimi 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San’atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun ve bu kanuna dayanılarak çıkarılan Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği esaslarına göre yürütülür. Türkiye’de tıpta uzmanlık eğitiminin standartlarını belirleyen, müfredatı oluşturan, kontenjanları planlayan ve eğitim kurumlarını denetleyen idari makam Sağlık Bakanlığı içerisinde faaliyet gösteren Tıpta Uzmanlık Kurulu (TUK)’dur. Eğitimin standardizasyonu için TUK, her branş için Tıpta Uzmanlık Kurulu Müfredat Oluşturma Sistemi (TUKMOS) adı verilen çekirdek eğitim programı oluşturmuştur.

Uzmanlık eğitimi verme yetkisine sahip olan eğitim klinikleri yukarıda tanımlanmış olan yasal çerçevede faaliyetlerini sürdürmektedir. Son yıllarda çok sayıda yeni eğitim kliniği açılmış olup toplam eğitim kliniği sayısının 116’ya ulaştığı dikkati çekmektedir. Bununla birlikte eğitim kliniklerinin bazı eksikleri de bulunabilmektedir. Bu eksiklikler altyapı ve donanım ile ilgili olabileceği gibi eğitici sayısı ve niteliği kaynaklı da olabilmektedir. Özellikle Ortopedi ve Travmatoloji uzmanlık dalının alt ilgi alanları göz önüne alındığında eğitimin tüm alanlarda verilebilmesi bazı kliniklerde mümkün olmamaktadır. Tüm bunlar göz önünde

*Doç. Dr. Adıyaman Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp Anabilim Dalı (ORCID No: 0000-0002-3168-6469)

Geliş Tarihi / Received : 27.04.2026

Kabul Tarihi / Accepted : 10.06.2026

Şekil 1. TOTBİD organizasyon şeması

bulundurulduğunda eğitim klinikleri arasında standardizasyonun önemli bir problem olduğunu söylemek mümkündür. Bu noktada uzmanlık derneklerineönemli görevler düşmektedir. Bu yazıda Ortopedi ve Travmatoloji uzmanlık alanında uzmanlık derneklerinin eğitime katkısı incelenecek olup, diğer uzmanlık branşlarına da örnek teşkil edebileceği düşünülmektedir.

Türk Ortopedi ve Travmatoloji Birliği Derneği (TOTBİD):

TOTBİD, Türkiye’de çalışan Ortopedi ve Travmatoloji uzmanları arasında bilimsel bilgi alışverişi için gerekli koşulları hazırlayan ve bu konuda teşvik edici çalışmalar yapan, meslek dalının saygınlığının korunması ve yüceltilmesi için önderlik eden bir sivil toplum örgütüdür. Ayrıca TOTBİD, Türkiye’de çalışan istisnasız tüm Ortopedi ve Travmatoloji uzmanlarını çatısı altında toplamaktadır.

Tıp alanındaki hızlı gelişmelere bağlı olarak zaman içerisinde derneğimiz içerisinde 6 adet şube, 3 adet konsey ve 13 adet kurul oluşturulmuştur. Giderek genişleyen organizasyon yapısı içerisinde uyum, yönetmelik ve yönergeler ile sağlanmaktadır.

TOTBİD organizasyon şeması şekil-1’de gösterilmiştir (Şekil-1).

Bununla birlikte TOTBİD çok sayıda Ortopedi ve Travmatoloji derneğini de eşgüdüm protokolleri ile belirlenmiş bir yapı ile çatısı altında toplamayı başarmıştır (Şekil-2). Böylelikle birçok dernek, şube ve konsey arasında oldukça kapsamlı ve uyumlu bir çalışma ortamı oluşması sağlanmıştır. Bu geniş yapının uyumu konusunda TOTBİD yetkilidir.

TOTBİD Konseyleri:

Uzmanlık sonrası eğitim süreçleri de TOTBİD faaliyetleri içerisinde önemli bir alanı oluşturmaktadır. Bu alandaki faaliyetler TOTBİD’in çeşitli birimlerince uyum içerisinde sürdürülmektedir. Bu bölümde TOTBİD’in konseyleri ve amaçlarından bahsedilecektir.

TOTBİD Tüzüğü’nün 15. maddesi uyarınca, Türkiye’de ‘Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanlık Eğitimi ve hekimliğinin’ kalitesinin yükseltilmesi ve eğitim birimlerinin kendi aralarındaki standardizasyonun sağlanması amacıyla Türk Ortopedi ve Travmatoloji Eğitim Konseyi (TOTEK) adlı kurul 2001 yılında oluşturulmuştur.

DERNEK
TOTBİD
TOTEK
TOAK
TOTBİD-AGUH KONSEYİ
TOTBİD ANKARA (SPOR TRAVMATOLOJİSİ) ŞUBESİ
TOTBİD ALTINDAĞ (ORTOPEDİK TRAVMA) ŞUBESİ
TOTBİD ÇANKAYA (TÜRKÇE KONUŞULAN ÜLKELER ORTOPEDİ VE TRAVMATOLOJİ) ŞUBESİ
TOTBİD GÖLBAŞI (OMURGA) ŞUBESİ
TOTBİD İSTANBUL (KEMİK VE YUMUŞAK DOKU TÜMÖRLERİ) ŞUBESİ
TOTBİD ÜSKÜDAR (AYAK VE AYAK BİLEĞİ CERRAHİSİ) ŞUBESİ
TOTBİD İŞLEM KODLAMA, SUT VE İMPLANT KAYIT SİSTEMİ KURULU
TOTBİD SAĞLIK HUKUKU KURULU
AO MEZUNLARI DERNEĞİ
ÇOCUK ORTOPEDİSİ DERNEĞİ
EKSTREMİTE UZATMA VE REKONSTRÜKSİYON CERRAHİSİ DERNEĞİ
KALÇA DİZ ARTROPLASTİ DERNEĞİ
KALÇA EKLEMİ KORUYUCU CERRAHİ DERNEĞİ
TOTDER
TÜRK EL VE ÜST EKSTREMİTE CERRAHİSİ DERNEĞİ
TÜRK OMUZ VE DİRSEK CERRAHİSİ DERNEĞİ
TÜRKİYE SPOR YARALANMALARI ARTROSKOPİ VE DİZ CERRAHİSİ DERNEĞİ

Şekil 2. TOTBİD çok sayıda Ortopedi ve Travmatoloji derneğini de eşgüdüm protokolü

TOTEK'in amaçları;

- Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanlık Eğitiminin düzeyini mümkün olan en yüksek seviyeye çıkarmak, korumak ve güvence altına almak;
- Türkiye'de Ortopedi ve Travmatoloji Eğitimi veren kuruluşların standardizasyonunu sağlamak, yine bu kuruluşlarla ortak çalışma;
- Belirli niteliklere sahip olan ve Konsey tarafından düzenlenen yazılı Türkçe yeterlilik sınavını geçen ve Avrupa Ortopedi ve Travmatoloji Kurulu (EBOT) EBOT-TK sınavını veren Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanlarının Konsey adına sertifikasyonunu sağlamak, EBOT tarafından düzenlenen İngilizce EBOT yazılı sınavını geçen ve EBOT-TK sözlü sınavını veren Ortopedi ve Travmatoloji Uzman Hekimlerine ise hem TOTEK hem de EBOT diplomasının verilmesi için gerekli organizasyonları ve çalışmaları sürdürmek;
- Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanlık Eğitimi alanındaki kişi ve kuruluşların eğitim ile ilgili gereksinim ve sorunlarını saptamak, çözümler geliştirmek;

- Eğitimin vazgeçilmez bileşeni olan araştırma etkinliklerini özendirmek ve desteklenmesi için Türk Ortopedi Araştırma Konseyi (TOAK) ile işbirliği içinde çalışmak olarak belirlenmiştir.

TOTBİD Tüzüğü'nün 2. maddesi'ne uygun olarak 'Ortopedi ve Travmatoloji alanında çalışan hekimlerin bilimsel araştırmalar yapmalarını özendirmek ve bu konuda katkı sağlamak; yurtiçi ve yurtdışındaki kurs, seminer ve benzeri bilimsel çalışmalara katılmalarını teşvik etmek' amaçları doğrultusunda TOTBİD bünyesinde TOAK adlı kurul 2013 yılında oluşturulmuştur.

TOAK'ın amaçları;

Ortopedi ve Travmatoloji alanındaki tüm hekimlerin ve kas-iskelet sistemi üzerinde araştırma yapan davetli araştırmacıların; araştırma eğitimi, araştırma altyapısı ve kaynakları, çok merkezli çalışmalarda iletişim ve işbirliğinin sağlanması ve araştırma sonucu oluşan bilginin paylaşılması konularındaki sorun ve gereksinimlerini belirleyerek çözümler geliştirmek.

TOTBİD bünyesinde 2012 yılında TOTBİD-AGUH (Asistan ve Genç Uzman Hekimler) Konseyi oluşturulmuştur. Buradaki ifadede; 'Asistan' Türkiye genelinde eğitim vasfı taşıyan tüm Ortopedi ve Travmatoloji kliniklerinde mesleki eğitimini sürdürmekte olan uzmanlık öğrencilerini, 'Genç Uzman', Ortopedi ve Travmatoloji alanında uzmanlık ünvanını kazandığı tarihten itibaren en fazla 5 yıl geçmiş olan uzman hekimleri tanımlamaktadır.

TOTBİD-AGUH'un amacı;

- * Mesleki özlük hakları ile ilgili sorunlarını belirleyip tartışarak, çözüm önerileri üretmek ve bunları TOTBİD Yönetim Kurulu'na rapor halinde iletmek;
- * Eğitim ve araştırma konuları ile ilgili sorunlarını belirleyip tartışarak, çözüm önerileri üretip bunları TOTBİD, TOAK ve TOTEK Yönetim Kurulları'na rapor halinde iletmek ve bu çerçevede
- * Eğitimlerinin ülke genelinde optimizasyonu ve standardizasyonu ile ilgili çalışmaları desteklemek
- * Eğitim amaçlı planlanmış ulusal ve uluslararası değişim programlarına katılımı özendirmek
- * Ulusal ve uluslararası çerçevedeki burs ve eğitim programlarına erişim için gruba yol göstermek, bunların desteklenmesine yönelik usul ve esasları belirleme konularında TOTBİD; TOAK ve TOTEK'e önerilerde bulunmak

* Araştırma olanakları hakkında asistan ve genç uzman hekimleri bilgilendirmek, bu amaçla TOTBİD ve TOAK ile uyum içinde çalışmaktır.

Görüleceği üzere TOTBİD yapısı içerisinde oluşturulan konseyler aracılığı ile eğitim faaliyetlerine büyük önem verilmiştir. Bu kurullar TOTBİD Yönetim Kurulu'nun koordinasyonunda faaliyetlerine devam etmektedir.

TOTBİD ve Uzmanlık Sonrası Eğitim Faaliyetleri: Ülke genelinde ortopedi ve travmatoloji uzmanlık eğitimi veren 116 eğitim kliniği bulunmaktadır. Bu eğitim klinikleri yukarıda tanımlanmış olan yasal çerçevede faaliyetlerini sürdürmektedir. Bununla birlikte; öğretim görevlisi, fiziksel altyapı ve eğitim materyali açısından eğitim klinikleri arasında standardizasyon bulunmadığı gözlenmektedir. Bu noktada uzmanlık derneklerine önemli görevler düşmektedir. TOTBİD eğitim alanında örnek teşkil edebilecek faaliyetlerini büyük bir uyum içerisinde yürütülmesini sağlamaktadır. Bu bölümde TOTBİD'in uzmanlık sonrası eğitim faaliyetlerinden bahsedilecektir.

TOTBİD, şubeler, konseyler, kurullar ve eşgüdüm dernekleri ile birlikte Ortopedi ve Travmatoloji uzmanlık öncesi ve sonrası eğitim faaliyetlerini yürütmektedir. Bu amaçla çeşitli faaliyetler akademik takvim içerisinde Eylül ve Haziran ayları arasında daha yoğun olarak sürdürülmektedir. Kongre, sempozyum, bölgesel toplantı, kurslar olmak üzere 2025 yılında Ortopedi ve Travmatoloji alanında 150'den fazla bilimsel etkinlik gerçekleştirildiği gözlenmektedir.

TOTBİD tarafından her yıl Ulusal Türk Ortopedi ve Travmatoloji Kongresi düzenlenmektedir. Bu kongre ulusal ve uluslararası yüksek katılımı gerçekleştirilmektedir. Bunun yanı sıra eşgüdüm derneklerince de çok sayıda kongre düzenlenmeye devam etmektedir. Bu kongrelerde yerli ve yabancı çok sayıda katılımcı bilimsel etkileşimlerde bulunmakta ve tecrübelerini paylaşmaktadır.

Ortopedi ve Travmatoloji alanında düzenlenen çok sayıda kursa asistan hekimlerin yanı sıra uzman hekimlerin de yoğun olarak ilgi gösterdiği gözlenmektedir. Bu kursların konu anlatımlarının yanı sıra, çeşitli kadavra ve maket uygulamaları ve canlı cerrahiler ile zenginleştirilmiş programlara sahip olduğu

dikkat çekmektedir. Kursların bir kısmı temel konuları içerdiği için daha çok asistan hekimlerin ilgisini çekmekte iken, bazıları ise daha ileri uygulamaları içerdiğinden uzman hekimlere hitap etmektedir. Kursların gerçekleştirileceği tarihlerin birbirleri ile çakışma olmaksızın akademik takvim içerisinde yer alması için özel çaba sarf edilmektedir.

Toplantıların çoğunluğunun geçmişte İstanbul, Ankara, İzmir ve Antalya'da düzenlendiği görülmektedir. Günümüzde bu merkezlerin dışındaki şehirlerde ise, çeşitli kursların ve birçok bölgesel toplantının da düzenlenmesine çalışılmaktadır. Böylece akademik faaliyetlere tüm dernek üyelerinin ulaşabilmesi için çaba sarf edilmektedir. Derneğimizin bu yöndeki çabasına üyelerin de yoğun destek verdiği gözlenmiştir.

Alanında saygın eğitimcilerin uygulamalarını kendi çalışma ortamlarında görebilme imkanı sağlayan gezici kurslar ile birçok meslektaşımıza kendilerini geliştirme imkanı sunulmaktadır. TOTBİD ve eşgüdüm dernekleri yıl içerisinde birçok asistan ve uzman hekimin gezici kurslara katılımını desteklemektedir. Bu kursların bitiminde alınan geri bildirimler ile organizasyonun geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapılmaktadır.

Ortopedi ve Travmatoloji uzmanlarının yurtdışında Ortopedi ve Travmatoloji ile ilgili alanlarda araştırma yapabilmelerini desteklemek için TOTBİD tarafından burs imkanı sunulmaktadır. Yine Ortopedi ve Travmatoloji alanındaki bilimsel araştırma projelerine destek verilmektedir. Bu amaçla derneğimiz tarafından 'Burs ve Araştırma Projeleri Fonu' oluşturulmuştur. Jüri değerlendirmesi sonrası derneğimiz tarafından üyelerine bu imkanlar kullandırılabilir.

Çıkarımlar:

Ortopedi ve Travmatoloji eğitimine uzmanlık derneği olarak TOTBİD organize şekilde katkı sunmaktadır. TOTBİD özelindeki, tecrübenin diğer uzmanlık branşlarına da örnek teşkil edebileceğini düşünmekteyim.